

The Picture Exchange Communication System (PECS)

Christine Lie og Silje Nikolaisen

PPT, Senter for tidlig intervensjon (STI)

Hva er PECS?

- PECS er et kommunikasjonsverktøy med bruk av bilder eller symboler. Det er en form for alternativ og supplerende kommunikasjon.
- PECS brukes for å lære personer som har manglende funksjonelle kommunikasjonsferdigheter å kunne ta initiativ til å kommunisere med bilder. Personen kan lære å be om ønskede gjenstander, aktiviteter og sosiale hendelser, samt å kunne svare på spørsmål og kommentere ting som skjer i omgivelsene. I tillegg kan personen lære å bruke setninger for å kommunisere.
- Det er en av de mest brukte metodene for utvikling av spontan kommunikasjon for mennesker som mangler måter å kommunisere på. Mange barn har lært tale etter å ha lært å bruke PECS for å kommunisere.

- Systemet legger vekt på å kommunisere behov for å etablere eget initiativ hos barnet.
- Uønsket atferd kan avta når barnet erfarer at det kan påvirke omgivelsene på en mer funksjonell måte.
- PECS er en evidensbasert metode innen anvendt atferdsanalyse som har blitt utviklet av Lori Frost & Andy Bondy.
  - Over 190 studier har vist at metoden er effektiv.

Hvem kan ha utbytte av å bruke PECS?

- PECS ble først brukt for barn som har en diagnose innen autismspekteret.
- Den kan benyttes for både barn og voksne.
- Mange studier har vist effekt for personer med en rekke ulike diagnoser. Metoden har også vist god effekt for personer med fysiske eller kommunikative utfordringer.
- [Flowchart](#)

Valg av kommunikasjonsform

Kartlegge barnets ferdigheter

- Før-språklige (motorikk, imitasjon av bevegelser, imitasjon av lyder og ord, matching)
- Språk og kommunikasjon
  - Hvordan kommuniserer barnet?
  - Under hvilke betingelser kommuniserer barnet? Skjer det spontant, på imitasjon eller som svar på spørsmål?
  - Hvor ofte forsøker barnet å kommunisere med andre?
- Barnets initiativ – prompt/hjelpeavhengighet

Målsettinger med bruk av PECS

- Øke initiering
- Øke bruk av symboler eller bilder på avdeling, hjemme og i klasseromssituasjoner
- Øke responser fra barnet
- Øke forespørsler
- Økning i spontan vokalisering / utvikling av tale
- Øke sosiale interaksjoner med andre barn

De ulike fasene

- Fase 1: Hvordan kommunisere
- Fase 2: Distanse og utholdenhet
- Fase 3: Bildediskriminasjon
- Fase 4: Bygge setninger
- Fase 5: Svare på spørsmål som «Hva vil du ha?»
- Fase 6: Kommentere ting som skjer i omgivelsene

Forberedelser til PECS

- Motta opplæring for å kunne ta i bruk metode
- Finn ut hvilke voksne som skal jobbe med barnet
- Finn ut hvor opplæringen skal foregå og hvor ofte
- Preferansekartlegging og sikre tilgang til gjenstander
- Gjør klar perm med bilder

Forberedelser PECS

1: Preferansekartlegging

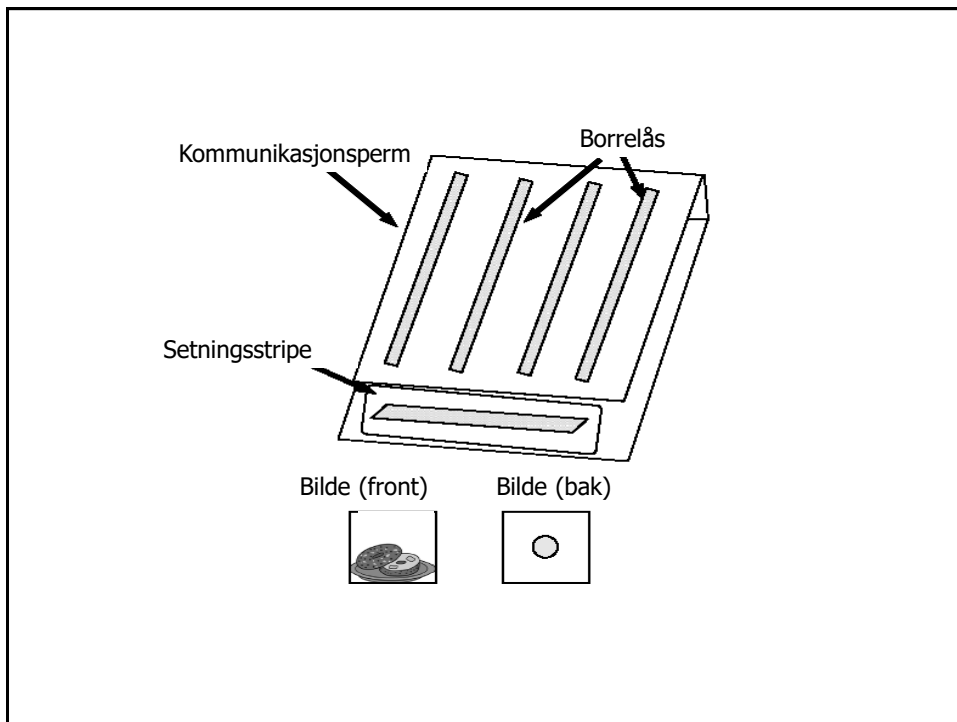
1. Intervju med nærpersoner
2. Observer barnet i ustruktureerte situasjoner hvor han har fri tilgang
3. Gjør en formell forsterkerkartlegging
4. Unngå fri tilgang

Forsterkerhierarki		
Foretrukket	Ikke foretrukket	Nøytral
1. Sjokolade	1. Sokker	1. Tusj
2. Ipad	2. Eple	2. Lego
3. Brus		

Forberedelser PECS

2. Lag et praktisk symbolsystem

- 1) Bilder
- 2) Borrelås hann og hun
- 3) Kommunikasjonsperm
- 4) Setningsstripe
- 5) Sider til permen
- 6) Lamineringsmaskin
- 7) Evt bærestropp

Fase 1: Hvordan kommunisere

- Mål: Når barnet ser en foretrukket ting, skal hen plukke opp et bilde av tingen, strekke seg mot lærer, og slippe bildet inn i lærers hånd

Sekvens: Plukke opp > Strekke seg > Slippe

Fase 1: Hvordan kommunisere

- To trenere trengs når man skal lære initiativ
- Ingen verbal hjelp brukes i denne fasen
- Presenter et bilde av gangen
- Treningen bør foregå over flere økter. Arrangerer minst 30-40 muligheter gjennom dagen
- Bruk mange forskjellige forsterkere
- Hvis nødvendig modifier bilde/symbol ved motoriske vansker

Fase 2: Distanse og utholdenhet

- Barnet går til permen, tar bilde av ønsket objekt og går bort til voksen
- Videre må barnet få voksens oppmerksomhet først, for så å legge bildet i hånda til den voksne

Videre fase 2

- Ingen verbal hjelp brukes i denne fasen heller
- Bruk stor variasjon av bilder, men ett av gangen
- Gjør forsterkerkartlegginger regelmessig
- Bruk flere voksne
- I tillegg til strukturert trening, lag mange muligheter for spontan spørring gjennom dagen
- Den nye ferdigheten som skal forsterkes er forflytning og «masing»
- Tilgjengelighet av objekter og aktiviteter

Videre fase 2

- Øk distansen mellom voksen og barn
- Øk distansen mellom barn og perm
- Kartlegg og fjern all hjelp
- Forflytning fra rom til rom

Fase 3: Bildediskriminasjon

- Mål: Barnet har allerede lært å gå til permen, og ta ønsket bilde for så å oppsøke voksen for å veksle. Målet i denne fasen er å diskriminere mellom flere bilder.

Fase 3: Bildediskriminasjon

- Ingen verbal hjelp brukes i denne fasen heller
- Gjør forsterkerkartlegginger regelmessig
- Bruk mange forskjellige trenere
- I tillegg til strukturert trening, lag mange muligheter for spontan spørring gjennom dagen
- Varier posisjon av bilder i permen inntil barnet skiller mellom bildene

Fase 3A: Bildediskriminasjon mellom en foretrukken og en ikke-foretrukken ting

- To bilder på permen, en foretrukket og en distraktor
- I denne fasen er det bare nødvendig med en trener
- Forsterke i det øyeblikk hen strekker seg mot riktig bilde
- Si høyt hva hen ber om "bok"
- Får boka

Fase 3B: Bildediskriminasjon mellom to foretrukne ting og korrespondansesjekk

- Den nye ferdigheten i 3B er å ta korresponderende ting når valget er mellom to foretrukne ting.
- To bilder av foretrukne objekter på permen.
- Begge objektene holdes fram til barnet etter at barnet har gitt bilde.
- Dersom barnet strekker seg mot objektet som ikke korresponderer med bilde som er levert, blokkér tilgang. Gi hjelp ved neste forsøk.
- Regelmessig korrespondansesjekk/trening
-

Fase 4 – Fraser/setninger

Barnet lærer å be om gjenstander med bruk av setning: "jeg vil ha" og bilde av ønsket objekt. En setningsstripe festes nederst på permen. Barnet gir setning til voksen, som leser setning høyt og gir barnet ønsket objekt.

Fase 5: Svare på "Hva vil du ha?"

Barnet lærer å svare på spørsmål ved bruk av setningsstripe og bilde av ønsket objekt. Voksen spør «hva vil du ha?», og barnet svarer med setning, for så å motta ønsket objekt. Barnet lærer å svare på spesifikke spørsmål, der den voksne kan prompte/hjelpe barnet fysisk til å svare med setningsstripe, for så å lære dette selvstendig.

Fase 6: Kommentere ting som skjer i omgivelsene

Barnet lærer å bruke andre setningsstriper som «jeg ser» eller «jeg hører» for å kommentere i forhold til omgivelsene. Her er det ingen direkte forsterker i form av gjenstand, men bruk av sosiale forsterkere. Den voksne kan eks. spørre «hva ser du?» eller «hva hører du?» i naturlige omgivelser.

Registrering og sjekkliste

- [Sjekkliste for implementering](#)
- [Registreringsskjema trial-by-trial.pdf](#)
- [Sjekkliste registrering](#)

Drøfting

- Kommunikasjonssystem versus styringsverktøy
- Bruk av PECS på ulike arenaer
- Opprettholdelse av PECS
- Forsterke promptede responser?
- Perm eller PECS på skjerm?
- Motoriske utfordringer - vurdere utforming av systemet
- Blikkontakt?

Referanser

- ◆ Bondy, A., & Frost, L. (1994). The Picture Exchange Communication System. *Focus on Autistic Behavior*, 9, 1–19.
- ◆ Frost L. Bondy A. (1996) [PECS: The Picture Exchange Communication System. Training manual](#). Newark, DE: Pyramid Educational Consultants Inc.
- ◆ <http://autismpdc.fpg.unc.edu/evidence-based-practices>
- ◆ <http://www.educateautism.com/make-your-own-teaching-aids/make-a-pecs-booklet.html>

Pyramid Educational Products, Inc.
5C Garfield Way
Newark, DE 19713
Phone: (302) 894-9155

www.pyramidproducts.com

Copyright, 2002, by Pyramid Educational Products, Inc.